

defecisse; ac praeterea facto ipso semet poenis a jure statutis
subjicere, si, quod corde sentiunt, verbo aut scripto, vel alio
quovis externo modo, significare aussi fuerint. ”

QUAESTIO SEXTA

DE PLENITUDINE GRATIAE ET VIRTUTUM PRO PRIMO CONCEPTIONIS INSTANTI

ARTICULUS I

*Utrum beata Virgo fuerit gratia plena, et habuerit,
pro primo conceptionis instanti, plenitudinem gra-
tiae jam consummatam?*

Ad primum quaesitum respondeatur: beata Virgo verissime et catholice dicitur gratia plena.

Probatur, primo, ex versione Vulgatae, quae pro regula fidei habenda est, in qua expresse dicitur “*gratia plena*” (Luc. I, 28). » Scripturae consonat constans Ecclesiae traditio in *Ave Maria* contenta, et tota sanctorum Patrum Latinorum praecipue antiquitas. Sic enim dictum locum reddunt S. AMBROSIUS (*In Luc. I*), S. AUGUSTINUS (*Enchirid. cap. 36*), S. SOPHRONIUS (*Serm. de Assumpt.*), et alii quos citat Maldonatus in haec verba.

Probatur, secundo, ex modo salutationis angelicae, quo angelus expresse ostendit Virginem non esse solum gratiam consecutam, sed singulari et eminentiori modo; et tali gratiae plenitudine repletam, cui nemo aliis inter caeteros justos poterit exaequari. Etenim angelus ad Virginem ingressus non ita salutavit ut Raphael Tobiam (*Tob. XV, 11*), ut Gabriel

Zachariam (LUC. I, 13), sed singulari modo, ut Virgo turbata sit in salutatione ejus, id est, ut BEDA (*Comment.*) in dictum locum ait : « Pavebat cum prudentia, quia benedictionis novam formam mirabatur, quae nusquam ante lecta est, nusquam ante comperta; » dum nempe ab angelo audivit nuntiari et affirmari : « *gratia plena; Dominus tecum; benedicta tu in mulieribus;* » et postea addit : « *Ecce concipies in utero et paries filium, et vocabis nomen ejus Jesum; hic erit magnus et Filius Altissimi vocabitur;* » ex quo intellexit per hanc salutationem sibi indicari quod sit in Matrem Dei electa, et inde ea plenitudo gratiae sibi attributa, qua omnes angelos et homines excederet (1).

Ad secundum quaesitum, observandum est plenitudinem gratiae aliam esse absolutam, et aliam respectivam. *Absoluta* censetur quae habet illum gradum, quem *juxta connaturalem* et *ordinariam providentiam* tale subjectum habere potest; et si semel nacta est hunc gradum, censetur gratia consummata. Plenitudo *respectiva* censetur, quae habet illum gradum qui sufficit et necessarius est ad talem statum, munus aut dignitatem, quem tale subjectum tenet (2). Quaestio ergo nunc est de plenitudine absoluta: utrum nempe beata Virgo, pro primo conceptionis instanti, non solum habuerit plenitudinem gratiae respectivam, sed omnino absolutam et consummatam, ita ut,

(1) Docent theologi non pauci, cum SUAREZ (*tom. 2, part. 3, disp. 3, sect. 1*), quod gratia beatae Virginis sit tanta, non solum in vitae termino, sed jam pro primo conceptionis instanti, ut superet gratiam consummatam omnium sanctorum hominum et angelorum simul sumptorum. Cfr SEDLMAYR, *Scholast. Mar. part. 1, quaest. 10, art. 2*.

(2) Hoc sensu dictum est Deiparam Virginem jam fuisse plenam gratia ante incarnationem divini Verbi, quia angelus ante istam jam plenam salutavit; imo jam fuisse plenam pro primo conceptionis instanti, quia jam pro tunc erat futura Mater Dei; et inde jam accepit gratiam in illo gradu, in quo erat sufficiens et necessaria dispositio ad maternitatem Dei.

juxta connaturalem et ordinariam providentiam, augeri non amplius potuerit, quemadmodum de Christo Domino dicitur? Hoc observato,

Respondetur: beatissima Virgo non habuit plenitudinem gratiae consummatam, id est, quae non amplius potuerit augeri per meritum, statim pro primo conceptionis sua instanti, vel ante vitae terminum. Est communis sententia theologorum, et certa, ut docet SUAREZ (*tom. 2, part. 3, disp. 4, sect. 1*).

Probatur, primo, ex sacra Scriptura: nam ibi dicitur (PROV. IV, 18): « *Justorum semita quasi lux splendens procedit, et crescit usque ad perfectum diem,* » id est, usque ad statum gloriae; quae etiam in beata Virgine verum habet, quia aequa viatrix erat ac alii justi, etiam postquam illam angelus Gabriel plenam gratiae dixit, quia statim addidit: « *Spiritus Sanctus superveniet in te* (LUC. I, 35); » nimirum, sicuti ait S. BERNARDUS (*In loc cit.*), « *ut superimpleret illam et abundantiori gratia cumularet.* » Unde RUPERTUS (*In Cant. lib. 6*) inquit: « *Virgo in sua prima sanctificatione fuit ut aurora, in Filii conceptione ut lux, in morte ut sol;* » adeoque semper crevit in gratia.

Probatur, secundo, ex CONCILIO TRIDENTINO (*sess. 6, cap. 24*), quod anathemate ferit asserentes justitiam, aliquando acceptam, non augeri coram Deo per bonas operationes in viatoriis: qualis sine dubio etiam erat Deipara Virgo. Ergo haec ante vitae terminum non poterat habere totam plenitudinem gratiae ut absolutam, quam modo habet, quia securus operaciones ipsius, labores, tolerantiae, et virtutum actus, non causassent in ipsa novum meritum et augmentum divinae gratiae.

Probatur, tertio: beata Virgo, ante vitae mortalis terminum, non fuit in statu comprehensoris, sed tantum viatoris tendentis ad hoc, ut gloriam mereatur quam connaturalem

non habet : ergo nunquam potuit habere gratiam consummatam ante vitae terminum.

ARTICULUS II

Utrum beata Virgo habuerit usum rationis a primo conceptionis instanti, et retinuerit?

Ad primum quaesitum respondetur : beata Virgo habuit actualem et perfectum usum rationis pro primo conceptionis instanti. Ita communis sententia, quam tenet SUAREZ (*tom. 2, part. 3, disp. 4, sect. 7*) cum aliis non paucis (1).

Probatur, primo : beatissima Virgo non fuit subjecta Adamo ut capiti morali, seu in his quae ad usum liberi arbitrii pertinent : ergo debuit habere proprium et personale usum rationis. — Probatur antecedens : beata Virgo est in ordine et serie divini decreti Mater moralis Adami, habens eum pro filio in ordine ad recipiendam gratiam; eorum nempe beata Virgo Mater est quorum Christus pater est, quia eatenus primogenita vocatur, quatenus Mater appellatur, ut notat sanctus ANTONINUS (*Summ. part. 1, tit. 15, cap. 14*, his verbis : Quod autem est primum in unoquoque genere, est quasi causa aliorum. — Consequentia probatur : usus liberi arbitrii requirebatur ut cum libertate primam justificationis gratiam acciperet, caput serpentis contereret, inimicities ibidem a Deo praedictas contra diabolum eventui daret. Ergo beata Virgo habuit usum rationis pro primo conceptionis instanti.

Confirmatur : primi parentes et angeli, ex communi sententia, conditi sunt cum actuali usu rationis : ergo negandum id pariter non est de beata Virgine. — Consequentia probatur

(1) Cfr VASQUEZ (*tom. 2, part. 3, dist. 119, cap. 3*), SALAZAR (*De Concept. B. Virg. cap. 32, num. 39*), SALMERON (*tom. 3, tract. 12*), VEGA (*Theol. Mar. num. 953*), et alii apud ipsum.

ex regula generali a Doctoribus et Patribus tradita, quam speciatim adducit S. BERNARDUS (*Epist. 174, ad Can. Lugd.*): “ Quod vel paucis mortalium est concessum, fas non est credere tantae Virgini esse denegatum. ” Et S. THOMAS (*Summ. part. 3, quaest. 27, art. 1*) : “ Rationabiliter creditur quod illa quae genuit Unigenitum plenum gratiae et veritatis, praे omnibus aliis majora privilegia gratiae acceperit. ”

Probatur, secundo, specialiter exemplo sancti Joannis Baptista; nam huic in utero matris concessus fuit usus rationis : ergo magis attribuendus est Virgini Deiparae. — Antecedens probatur ex S. LUCA (I, 44), ubi dicitur : “ *Exsultavit in gaudio insans in utero meo.* ” In quod ORIGENES (*Homil. 7*) ait : “ Licet vox *exsultandi* simpliciter dicta subinde metaphorice in Scriptura sumatur, ut denotet simplicem motum externum gesticulationis; nihilominus *exsultare in gaudio* nunquam invenitur secundum metaphoram dictum. ” Unde communiter Patres, tam Graeci quam Latini, in hac expositione conveniunt quod significet proprium gaudii affectum cum vera cognitione et usu rationis : in specie S. CHRYSOSTOMUS (*Serm. 88*), S. AUGUSTINUS (*De Cons. Evang. cap. 15*), et alii (1). Sicut ergo de Joanne id asserunt Patres, ita a fortiori tenendum est de beata Virgine; adeo ut Suarez prorsus improbable judicet assertum quorundam, qui hoc privilegium admittunt in Joanne et negant in Virgine : cum ex principio communiter posito privilegium gratiae negari non possit beatae Virgini, quod conceditur alicui puro homini, seu abnegari reginae quod tribuitur servo.

Objicitur : sanctus THOMAS (*Summ. part. 3, quaest. 27, art. 3*) negat quod beata Virgo usum rationis habuerit in utero matris, ex ratione quod “ hoc sit speciale privilegium Christi. ”

(1) Cfr. SUAREZ (*tom. 2, part. 3, disp. 4, sect. 7*).

Ad quod respondeatur 1º sanctum Thomam non tractare ex proposito hanc quaestionem, sed tantum incidenter; 2º ratio quam affert non obstat, quia non intendimus beatae Virgini attribuere usum rationis cum eo privilegio quo Christus gaudebat, nimurum cum visione intuitiva Dei, quatenus unioni hypostaticae ex jure debita: cuiusmodi debitum in beata Virgine non agnoscimus; et sic nihil derogatur gloriae Christi, sed magis consulitur honori Christi Domini, dum Matri ejus defertur ex meritis Christi.

Ad secundum quaesitum respondeatur: Usus rationis in beata Virgine fuit permanens per totam vitam (1).

Probatur: Dei opera sunt perfecta, et ejus dona sine poenitentia; ita ut non auferantur sine culpa, praesertim quando dantur in utilitatem, perfectionem et sanctificationem suscipientium. Atqui usus rationis beatae Virgini pro primo instanti datus est talis conditionis, quia est donum Dei conferens ad majorem perfectionem suscipientis: nempe ad constans incrementum gratiae. Ergo est permanens et pro tota vita datus.

Probatur, secundo, exemplo sancti Joannis Baptiste. Nam ut S. AMBROSIUS (*In Luc. II, lib. 2*) habet de mora Mariae cum Elisabeth, ait Joannem creuisse in gratia illis tribus mensibus ex praesentia Virginis. Item ex S. CHRYSOSTOMO (*Homil. 38 in Matth.*), qui ostendit sanctum Joannem a Spiritu Sancto motum et illuminatum in eremum abiisse, ut divinae contemplationi vacaret. Ergo multo magis id de Maria Virgine censendum est, quod usu rationis praedita in tertio anno templum adierit, ibi perpetuae contemplationi vacatura; et sic si ibi usum rationis habuit, non est ratio cur non semper habuerit.

(1) Ita SUAREZ (ubi supra, *disp. 4*), VASQURZ (*tom. 2, part. 3, disp. 119, cap. 4*), cum S. BERNARDINO SENENSI (*Serm. 51, cap. 2*) et aliis theologis.

ARTICULUS III

Utrum beata Virgo habuerit fidem, eamque perfectam, statim a primo conceptionis instanti?

Ad primum respondeatur: beata Virgo habuit fidem statim in primo conceptionis instanti. Ita communis sanctorum Patrum et Doctorum.

Probatur: quia fides divina est fundamentum sanctitatis in viatore, juxta illud Apostoli (HEBR. II, 16): « Accedentem ad Deum oportet credere. » Sed beata Virgo statim ab instanti conceptionis fuit viatrix, et sancta per justitiam originalem: ergo pro tunc habuit fidem.

Ad secundum respondeatur: beata Virgo, jam pro primo conceptionis instanti, habuit fidem perfectam, ex parte tum subjecti, tum objecti.

Probatur, quoad primam partem, de fide perfecta ex parte subjecti: nam beata Virgo accepit gratiam sanctificantem ex parte subjecti, seu intensive in gradu tam perfecto, ut per hunc omnes sanctos superet: ergo etiam fidem intensive ex parte subjecti perfectam, quia fides est proprietas gratiae, quae consequitur ipsam gratiam.

Probatur, quoad secundam partem, quod beata Virgo habuerit fidem perfectam ex parte objecti: quia, statim a principio, distincte per fidem explicitam cognovit mysteria Trinitatis et Incarnationis; tum quod pertineant ad primariam fidei perfectionem, quam angeli et Adam habuerunt in prima sua sanctificatione; tum quod per Christi merita fuerit sanctificata, adeoque etiam per fidem in Christum; tum denique quod sanctus Joannes Baptista in utero cognoverit Christum, cuius erat praecursor: ergo multo magis beata Virgo cognovit eum, cuius erat Mater futura.